

Almanya'da Selefi Perspektifin Aksiyon Oranı ve Sebepleri *The Effective of Causen and Proportion of Salafi in Germany*

ÖMER FARUK PEKER

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi,
İslami İlimler Fakültesi, Lisans Öğrencisi.
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara,
Faculty of Islamic Sciences, Undergraduate.
Ankara, Turkey

Türü: Makale

omerfaruk.peker@student.asbu.edu.tr

ORCID 0000-0001-9557-2260

Geliş Tarihi: 1 Kasım 2021 | **Yayın Tarihi:** 21 Aralık 2021

7. Makale

Atıf/Citation: Peker, Ö.F (2021). "Almanya'da Selefi Perspektifin Aksiyon Oranı ve Sebepleri". *Genç Atebe Dergisi* 2, 40-43

Özet

Günümüzde Avrupa'nın hemen hemen her ülkesinde artan nüfusuyla gündeme gelen selefi oluşumların Almanya genelindeki faaliyetleri, gerek devlet mensuplarının gerek de kamunun dikkatlerini üzerine çekmiş ve çekmeye devam etmektedir. Söz konusu artışın arka planında yer alan etkenler, kullanılagelen metotlar ve kültür-lisan tahakkümü gibi unsurların incelenmesi aynı zamanda selefi grupların, din işleri kapsamında hizmet veren diğer oluşumlardan hangi zeminlerde farklılık gösterdiklerinin de cevabını barındırmaktadır. Araştırmada varılmak istenen cevap selefilğin ne olduğu, nasıl teşekkül ettiği, kimlerin selefi kapsamına girdiği ve kriterlerinin ne olduğu değil, Almanya'da ne gibi faaliyetler yaptıkları ve nasıl bir geri dönüş aldıklarıdır. Bu bağlamda araştırmamızda muhatap alınan selefilerin seçiminde yalnızca selefi iddiası içerisinde olmaları dikkate alınmıştır. Çalışmamızda alan okumaları yanı sıra bizatihi yapmış olduğumuz yerel gözlem ve röportajlar referans alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Selefilik, Almanya, Davet, Selefi Vaizler, Medya.

Abstract

Today, the salafis which are come to the fore with the increasing population almost all countries in Europe, they have drawn the attention of both the state members and the public, and continue to attract in Germany At the same time, the study of factors such as factors, current methods and culture and language domination that are against the background of this increase also contains the answer to the grounds on which salafi groups differ from other formations serving within the scope of religious affairs. The desired answer to the research is not what salafism is, how it is formed, who falls under the scope of salafism and what its criteria are, but what activities they do in Germany and how they get a return. In this context, in the selection of the salafis who were addressed in our research, it was taken into account that they were only in the claim of salafi. Besides the field readings, the local observations and interviews we have made are taken as reference in our study.

Keywords: Salafi, Germany, Invitation, Salafi Preache, Media.

Giriş

Çalışmada ele alınan husus, geçmişten günümüze varlığını sürdüren ve birçok mezhebi ve ekolü etkileyen selefilğin, Almanya'da yaşayan Müslümanlar genelindeki etki oranları ve söz konusu etkinin sebeplerinin tespit edilmesidir.

Özellikle genç nüfus üzerinde büyük bir etki sahasına sahip olan selefi paradigmanın Almanya'daki ilk nüveleri 1990'lı yılların başında kendisini hissettirmiş ve kısa süre içerisinde hem göçmen hem de yerli nüfus üzerinde yayılım göstermiştir.¹ Erken dönemlerde Almanya'nın çeşitli şehirlerinde yapmış oldukları seminer, vaaz ve dernek faaliyetleri ile adını duyuran selefi cemaatler, 11 Eylül olaylarının akabinde öfke oklarını üzerine çekmiş ve bu durum 2000'li yılların başında pek çok selefi derneğin devlet eliyle kapatılmasına sebep olmuştur.² Alman hükümeti tarafından uygulanan engelleme politikası ile selefilğin önünün kesilmesi hedeflenmiş olsa da başarılı bir sonuç alınamamıştır. Aksine bu durum, selefi hareketin yukarı doğru ivme kazanmasına sebep olmuştur. Zira hükümetin bu politikası sosyal medya-selefilik ilişkisini tetiklemiş ve selefi davetçilerine faaliyetlerini özgür ve daha kapsamlı bir şekilde yapmalarına imkân sağlamıştır. Selefi cemaatlerin, Almanya Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı'nın yapmış olduğu açıklamalar doğrultusunda kamuoyu önünde yer almaya başladıkları 2011 yılında, toplam müntesipleri 4000 olarak tahmin edilirken, bu sayı 2015'te 8350; 2020' de yayınlanan son raporda ise 12150'ye çıkmıştır.³

Demografik düzlemde incelendiğinde ise selefilik özellikle eğitilmiş gençlerin ilgisini çekmektedir.⁴ Ayrıca, işçi ve mülteci göçleri sebebiyle ekseriyetle göçmenlerden oluşan selefi cemaatlerin %20 gibi ciddi bir kısmını da Almanlar oluşturmaktadır.

Çevrimiçi Mensup Temininde Sosyal Medyanın Etkisi

Geçmişte medyanın ne denli değişimlere yol açabileceğini ön göremeyenler, günümüzde sosyal medyanın geleneksel medyadan çok daha yönlendirici olabileceğini de göz ardı etmişlerdir. Oysaki sosyal medya, belirli içerikleri insanlara sunmanın ötesinde anlatıya konu olan hususların psiko-sosyal arka planlarını tahlil etme imkânını vermektedir. Bu kapsamda sosyal medya, umumi mesajlar vermenin yanı sıra muhatapın temayüllerine göre yerel ve kitlesel içerikler üretmektedir. Üretilen içerikler, yönlendirici örtük mesaj ve efektlerle muhatapları duygusal açıdan manipüle etmektedir.

Bu bağlamda söz konusu iletişim potansiyelinin farkında olan selefi cemaatler, internet kullanımının ilk dönemlerinden itibaren farklı isimler altında web sayfaları kurarak geniş kitlelere hızla ulaşmanın yolunu elde etmişlerdir.⁵ Selefilerin web sayfalarının yanı sıra birçok vaizleri ve bu vaizleri

¹ Emre Şimşek, "Almanya'da Selefi Vaizler Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 13/72 (Ağustos 2020), 989.

² Özcan Hıdır, "Güvenlik-özgürlük dengesi ve Avrupa'nın Selefilikle sınanması", *Anadolu Ajansı* (24 Eylül 2019).

³ Cem Dalaman, "Almanya'da Selefi Hareketine Ağır Darbe", *Amerikanın sesi* (05 Mayıs 2021), 1. Anayasayı Koruma Teşkilatı raporunda ortaya konulan rakamlar bu şekilde olsa da kendisini selefi olarak tanımlayan Müslümanların sayısının belirtilen rakamlardan daha fazla olduğu söylenebilir. Zira raporda açıklanan bilgiler, selefi kimliğini ön planda tutarak açıktan davet çalışmalarında bulunan kişileri ifade etmektedir.

⁴ Ahmet Yükleyen, "Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yükleyen ile Avrupa'da Selefilik", (Görüşmecisi: Ayşe Gün, Video Kaydı, Görüşme 31 Mayıs 2015).

⁵ Şimşek, "Almanya'da Selefi Vaizler Üzerine Bir Değerlendirme", 989.

her an gündemde tutan aktif medya kitleleri bulunmaktadır. Söz konusu kanalların etkileşimleri incelendiğinde diğer içerik üreticilerine kıyasla çok daha hızlı bir büyüme endeksine sahip oldukları söylenebilir. Nitekim Ortadoğu genelinde araştırmalar yapan ORSAM'ın selefi olduğunu iddia eden medya kuruluşlarının takipçi kitlesininin Twitter kullanımı üzerine yapmış olduğu 2015 tarihli araştırmada, 21 ana hesap merkezi çerçevesinde toplamda 2567 hesap analiz edilmiştir. Araştırmada, her bir kullanıcının günlük ortalama 5,3 paylaşım yaptığı ve takipçi-arkadaş oranına bakıldığında ise takipçi sayılarının takip ettiklerinden yaklaşık 6 kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Belirtilen rakamlardan anlaşılacağı üzere söz konusu hesapların normal bir sosyal medya tüketicisinden ziyade içerik üretmeye odaklandığı ve çevrimiçi propaganda metodunu değerlendirdiği anlaşılmaktadır.⁶

Selefi paradigmanın günümüzde Twitter, Facebook, Instagram, YouTube gibi sosyal medya platformlarında yayınlamış oldukları videoların hemen hemen tamamında 5-6 dilde çeviri-altyazı bulunmaktadır. Tamamı profesyonel ekip ve ekipmanlarla üretilen video, fotoğraf ve neşidlerin (müziksiz ilahiler) efekt çalışmalarının arka planında gösterilen görüntü ve seslerin toplumun dikkatini çekecek güncel meseleler olmasına önem verildiği görülmektedir. Ayrıca, mevcut yayınlarda zaman zaman muhalif selefi vaizler hedef alınsa da ekseriyetle bidat ehli olarak nitelendirilen din adamları ve siyasiler konu edinilmektedir.

Almanya Stuttgart bölgesinde görev yapan din görevlilerine yönelik yaptığımız anket çalışmasında,⁷ selefi vaizlerin içinde yaşadıkları bölgelerin diline hâkim olmalarının onları diğer İslami yapılanmalardaki din görevlilerinden ayıran bir unsur olduğu görülmektedir. Bugün Almanya'nın pek çok bölgesinde Diyanet İşleri Türk İslam Birliği'nin (DİTİB) 900'e yakın camisi bulunmaktadır. Cami hizmetleri Türk halkına yeterli olsa da Almanya'nın yerli halkına hitap etmekte yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla yerli Alman halkı davetçilerin çağrısını kavrayamamaktadır. Öte yandan Selefi cemiyetler, vermiş oldukları Almanca vaazlarla Alman halkını etkilemede ön plana çıkmaktadır. Almanya'da on yıllardır din hizmeti veren DİTİB gibi kurumlarda görev yapan din görevlilerinden bazıları belirli seviyede Almanca biliyor olsalar da sohbet, tartışma ve vaazlarda kullanılan dilin Türkçe olması -belirtildiği gibi- başta Alman vatandaşları olmak üzere Türkçe bilmeyen diğer gayrimüslim vatandaşlara İslam'ı tebliğde ve teolojik tartışmalarda ilk elden cevap vermede zorlukların yaşanmasına sebep olmaktadır.

DİTİB'in 2006 yılından bu yana sürdürdüğü Uluslararası İlahiyat Programı ise, Almanca tebliğ çalışmaları noktasında geç kalınmış ancak yaygınlaştırılması gereken önemli bir çalışmadır. Program kapsamında Almanya'da yetişen Müslüman gençlere Türkiye'de yüksek tahsil eğitimi verilmekte; bu gençler, eğitim sonrasında Almanya'nın çeşitli şehirlerinde din görevlisi olarak görev almaktadır. Böylece Müslümanlara irşad, gayr-ı Müslimlere ise tebliğ faaliyetlerinde Türkçe ve Almanca üzerinden iki yönlü hitap etme imkânı bulunmaktadır.

⁶ Ortadoğu Araştırmaları Merkezi (ORSAM), "Türkçe Konuşan Destekçileri Analizi, Doç. Dr. Haldun Yalçınkaya, Haber Türk, 22.09.2016" (Erişim 5 Aralık 2021).

⁷ 2021 yılında Almanya Stuttgart bölgesinde görev yapan altı din görevlisiyle yapılmıştır.

Sonuç

Selefilerin Almanya başta olmak üzere tüm Avrupa'da son yıllarda göstermiş oldukları kitlesel artışın arkasında yoğun bir propaganda çalışmasının yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda Avrupa genelinde sürdürülen kamuya açık seminer ve programlar, yerel dile olan hâkimiyet ve güncel medyanın etkin kullanımı gibi unsurlar yapılan çalışmaların toplumlar açısından etkili olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle DİTİB gibi kurumların sosyal medyayı ve Avrupa dillerini de kullanarak daha etkin irşad ve tebliğ faaliyetleri yapmaları gerekmektedir.

Kaynakça

- Dalaman, C. "Almanya'da Selefi Hareketine Ağır Darbe". *Amerika'nın Sesi* (5 Mayıs 2021). <https://www.amerikaninsesi.com/a/almanya-selefi-hareketine-darbe-ansaar-international-dernek/5879263.html>
- ORSAM, Ortadoğu Araştırmaları Merkezi. Doç. Dr. Haldun Yalçinkaya, Haber Türk, 22.09.2016". Erişim 5 Aralık 2021. <https://orsam.org.tr/tr/turkce-konusan-destekcileri-analizi-doc-dr-haldun-yalcinkaya-haberturk-22-09-2016/>
- Özcan, H. "Güvenlik-özgürlük dengesi ve Avrupa'nın Selefilikle sınanı", *Anadolu Ajansı* (24 Eylül 2019). <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/guvenlik-ozgurluk-dengesi-ve-avrupa-nin-selefilikle-sinavi/1592513>
- Şimşek, E. "Almanya'da Selefi Vaizler Üzerine Bir Değerlendirme-An Evaluation on The Salafi Preachers in Germany". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi-The Journal of International Social Research* 13/72 (Ağustos 2020), 989.
- Yükleyen, A. "Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yükleyen ile Avrupa'da Selefilik" (Görüşmecisi: Ayşe Gün, Video Kaydı, Görüşme 31 Mayıs 2015). <https://www.tuicakademi.org/yrd-doc-dr-ahmet-yukleyen-ile-avrupa-da-selefilik/>